

Godzina Polski

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:

Miesięcznie 1 Mk. 50 fen. Kwartalnie 4 Mk. 50 fen.
 Za odosłanie do domu dopłaca się 50 fen. miesięcznie.
 Prenumerata przez pocztę miesięcznie 1 Mk. 80 fen.,
 kwartalnie 3 Mk. 40 fen.

**Cena numeru pojedynczego w Łodzi
 i w Warszawie 4 kop.**

Redakcja i Administracja:

Łódź: ul. Piotrkowska 86.

ODDZIAŁ w Warszawie: ul. Chmielna 10.

Rękopisów niezastreżonych Redakcja nie zwraca.

OGŁOSZENIA w Królestwie Polskiem:

Zwyczajne: 30 fen za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt).

Drobne: 5 fen. za wyraz, najmniej 50 fen.

Nadstana (po tekście): 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

Nekrologi: 40 fen. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

W działach handlowych: 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

FILIE: Częstochowa: II Aleja 22; Tomaszów: F. Gomulński; Skierniewice: Druk A. Zielińskiego, oraz w Sosnowcu, Kaliszu, Łowiczu, Łomży i Bezdzinie.

Wojna.

11 marca.

Dnia 9 marca telegramy obwieściły światu dwa ważne wypadki historyczne, mianowicie zdobycie przez Niemców drugiego fortu opancerzonego, Vaux, oraz wypowiedzenia wojny Portugalii przez rząd niemiecki.

Zaraz po zdobyciu fortu Douaumont i po chwilowym uciszeniu rozwijającej się początkowo gwałtownie ofensywy niemieckiej, cała prasa francuska zamieściła szereg artykułów ostrzegających przed dalszymi operacjami wojsk niemieckich. Przypuszczenia te okazały się zupełnie prawdziwe, znalazły bowiem potwierdzenie w dniu onegdajszym.

Armia niemiecka posunąwszy się ku Verdun od strony wschodniej aż do wyżyny Lorrain, a na zachodnim brzegu Mozy przez Forges, Regneville do Gumieres — przez kilka dni odpyerała szalone kontrataki francuskie, a wyrzymawszy w zupełności napor, zajęła dogodniejsze stanowiska i przygotowała się do dalszej ofensywy na zagrożoną twierdzę.

Przedewszystkiem chodziło Niemcom o skrócenie linii frontu swego między zdobytym niedawno fortem Douaumont, a miejscowością Fresnes w Woivre. W tym celu 6-ty i 19-ty poznański pułk rezerwowy pod wodzą komendanta IX-tej dywizji rezerwowej generała piechoty, Guretzky'ego-Cornitza, wykonał po nadzwyczaj silnym przygotowaniu przez artylerię atak nocny na fort opancerzony Vaux. Atak poprowadzony został tak gwałtownie i z taką brawurą, iż w ciągu kilku godzin tak fort, jakoteż liczne przylegające do niego szańce wpadły w ręce zwycięskich wojsk niemieckich.

Fort Vaux położony jest na południu od zdobytego dawniej fortu Douaumont, a na północnym wschodzie od Verdun. Jest to już drugi fort zewnętrznej linii fortyfikacyjnej zdobyty przez Niemców. W ten sposób wylom uczyniony w zewnętrznej linii fortów rozszerzył, się znacznie i prawdopodobnie już w bardzo niedługim czasie padną forty następne. Armia niemiecka posiada obecnie od strony północno-wschodniej wolny dostęp do drugiej linii fortów, tak iż ciężkie 42-centymetrowe działa artylerii niemieckiej będą w stanie skutecznie ostrzeliwać nie tylko forty, lecz także i samą cytadelę wraz z miastem, oddalonym od fortu Vaux tylko o 10 km.

Naczelne dowództwo francuskie dokłada wszelkich możliwych wysiłków w celu utrzymania Verdun, albowiem twierdza ta stanowi jedną z zapór, broniących Niemcom dostępu do stolicy Francji. W razie upadku Verdun, łamana dotychczas linia frontu niemieckiego zostanie wyrównana i Niemcy będą mogli prowadzić dalszą ofensywę przeciwko Paryżowi w najdogodniejszym dla nich punkcie.

Jednocześnie ze zdobyciem fortu Vaux, toczyła się ożywiona działalność artylerii na pozostałych frontach terenu zachodniego. Francuzom powiodło się odzyskać zachodnią część utraconego okopu około wsi Maison de Champagne, gdzie toczyła się walka granatami ręcznymi. Na zachodnim brzegu Mozy Niemcy zajęli się zdobywaniem stanowisk francuskich w lesie Raben.

Lotnicy niemieccy stoczyli kilka walk powietrznych w okolicy Verdun i powrócili jako zwycięscy, zestrzelili bowiem 3 latawce francuskie.

Z Portugalii nie nadeszły na razie żadne wieści, któreby wskazały, na którym

froncie Portugalia zamierza zetrzeć się z Niemcami. Dotychczas została jedynie wypowiedziana wojna, a posłowie zainteresowanych mocarstw opuścili swe stanowiska.

Na terenie włoskim w dalszym ciągu panuje brzydka pogoda i ogranicza działalność waleczną. Tylko w odcinku Col di Lana i San Michele toczyły się dość ożywione walki artylerii.

W Albanii i pod Salonikami sytuacja nie uległa żadnej zmianie.

Również nic znamiennego nie wydarzyło się na terenie wschodnim. W kilku punktach rosyjskie straże przednie wykonały liczne natarcia, lecz bez powodzenia.

Jeden z latawców niemieckich obrzucił bombami wojska rosyjskie i urządzenia kolejowe na drodze żelaznej prowadzącej do Mińska.

Z terenu tureckiego nadeszły wiadomości tylko z Armenii i z nad morza Czarnego. Rosyjanie odrzucili Turków z pod miejscowości Mapara i obsadzili ją.

Na terenie perskim w dalszym ciągu toczą się walki w okolicy Kermanszah. Rosyjanie obsadzili miejscowość Kold, oddaloną o 40 km. na północnym - zachodzie od Kermanszah.

Bitlis.

Według doniesień urzędowych, Rosyjanie przed kilkoma dniami zdobyli Bitlis. Wiadomości tej nie wyssano oczywiście z palca, chociaż zrazu wydaje się nieco dziwnem, że w stosunkowo krótkim okresie czasu od chwili upadku Erzerumu Rosyjanie zdążyli już zająć cały obszar na północny-zachód i na zachód od jeziora Wan. Prawdopodobnie komunikat mówi o silnej awangardzie wojsk rosyjskich, której Turcy nie stawili poważnego oporu dla tych zrozumiałych przyczyn, które łatwo pojmie każdy, kto zna te okolice.

O zdobyciu chyba wogóle nie może być mowy, gdyż Bitlis nie jest ufortyfikowany i leży na równinie, mowa tu może być jedynie o najniższej o tej części miasta, która leży na skalistym wzgórzu i w której znajdują się budynki rządowe i koszary.

Miasto posiada pewne znaczenie, choćby nawet nie z tego względu, że jest siedzibą rządu i jedynym większym ośrodkiem handlu i komunikacji w dość dużym promieniu, lecz głównie skutkiem tego, że w daleko większym stopniu niż inne ludne miejscowości, jak dajmy na to „stolica“ Wan lub Urfa, jest ogniskiem armeńskich dążeń rewolucyjnych. Kierownicy związku „Hinczak“, jak zresztą wielu innych wybitnych Armeńczyków, pochodzą z Bitlisu, w którym nienawiść względem Turków i Kurdów ujawnia się znacznie silniej niż gdziekolwiek bądź indziej w całym przez nich zaludnionym wilajecie.

Miasto liczy, dwa do trzech tysięcy mieszkańców; jedynie urzędnicy i wojskowi są Turkami; Kurdów spotyka się przeważnie wśród hodowców bydła i pasterzy; Armeńczycy trudnią się handlem i rzemiosłami, obrabiając i sprzedając wełnę i skóry kurdyjskich stad owiec.

Bitlis-Czai, dopływ Tygrysu, dzieli miejscowość tę na dwie części, niejako dwa oddzielne miasta; część miasta położona, jak już nadmieniliśmy, na skalistym płaskowzgórzu posiada kilka lepszych budynków, a więc: instytucje rządowe, budynki wojskowe, kościół armeński, filię banku i konsulat rosyjski, gdy tymczasem część niższa rozrzucona u zakrętów rzeki stanowi dzielnicę mieszkalną i handlową właściwej ludności i czyni wrażenie niemile ze względu na charakterystyczne

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi 10-go marca:

Zachodni teren walk:

Na zachodnim brzegu Mozy wzięto do niewoli przy przetrząsaniu lasu Raben i przy uprzątnięciu rowów nieprzyjacielskich pod Bethincourt, 6 oficerów, 681 żołnierzy, oraz zdobyto 11 dział.

W zaciętej walce wydarto przeciwnikowi las Ablain i stoki gór na zachodzie od Douaumont.

W Woivre przesunęliśmy linie nasze naprzód, przez lasy na południowym-wschodzie od Damloup.

Na nowy nasz front na zachodzie i południu od wsi, oraz pod fortem Vaux, wykonali Francuzi silne kontrataki, w czasie których udało się nieprzyjacielowi usadowić w pancernym forcie. Pozatem atakujących odparto wśród dużych strat.

Nasi lotnicy bojowi zestrzelili 2 latawce angielskie. Jeden jednopłatowiec pod Wytscheete (na południu od Ypres) i dwupłatowiec na północnym - wschodzie od Labasse. Lotnik pierwszego poniósł śmierć.

W lutym była znacznie większą niż kiedykolwiek działalnością napastniczą naszych lotników, oraz liczba lotów wywiadowczych i nocnych floty za frontem nieprzyjacielskim. Następujące zestawienie ponownie dowodzi nie tylko o naszej przewadze, lecz obala również ulubione twierdzenie strony przeciwnej, że nasze straty floty powietrznej są dlatego tak nikłe, ponieważ lotnicy nasi nie odważają się na lot za linie nieprzyjacielskie.

Straty niemieckie na froncie zachodnim w m. lutym wynoszą:

W walce w powietrzu latawców	0.
przez zestrzelenie z ziemi latawców	0.
zginęło bez wieści latawców	6.

Razem latawców 6.

Francuzi i Anglicy stracili:

W walce w powietrzu latawców	13.
przez zestrzelenie z ziemi latawców	5.
wylądowało z konieczności wśród naszych linii latawców	2.

Razem latawców 20.

Należy przytem uwzględnić, że liczymy zasadniczo tylko te latawce, które wpadły w nasze ręce, lub spadły płonąc, nie licząc latawców przeciwnika, które zwykle bywają zestrzelane za liniami nieprzyjacielskimi.

Wschodni i Bałkański teren walk:

Nie zaszły wydarzenia ważniejsze.

Naczelne Dowództwo Wojskowe.

Komunikat austriacki.

WIEN. Urzędowo donoszą 10-go marca:

Rosyjski i Bałkański teren walk:

Nic nowego.

Włoski teren walk:

Na froncie Po brzeża artyleria nieprzyjacielska podtrzymywała miejscami ogień umiarkowany, który był tylko więcej ożywiony pod oszańcowaniami mostowemi Tolmeino.

Na frontach karyntyjskim i tyrolskim działalność waleczna jest w dalszym ciągu nieznaczna. Na mocy dochodzenia stwierdzono, iż Włosi używają w okręgu Bombon bomb napelnionych trującym gąsem.

Zastępca szefa sztabu generalnego
 von Hoefler
 Feldmarszałek - porucznik.

wschodnie brudy. Gdy patrzymy z góry, wówczas sady owocowe i ogrody warzywne, oraz topole rosnące wzdłuż biegu rzeki i zieleńjące łąki zacierają częściowo niesympatyczne strony krajobrazu. Okolica jest stosunkowo równa i dość gęsto zabudowana. Wieś rybacka

Tadran, do której prowadzi znośna droga, stanowi w stosunku do miasta, oddalonego od jeziora o 25 klm., rodzaj portu. Pomiędzy nim a miejscowością Van wielkie Mahony (statki tureckie) utrzymują ożywioną komunikację wodną.

OBWIESZCZENIE.

W uzupełnieniu rozporządzenia mojego z dnia 14 lutego 1916 r. tyczącego się oddania metali, przedłużam termin oddawania aż do soboty, dnia 11-go marca 1916 r.

Jednocześnie zawiadamiam, że odtąd zmian dotychczasowych cen za jeden funt polski przy kasie powiatowego urzędu gospodarczego, Benedykta Nr. 2, następujące ceny placane będą:

za przedmioty gospodarcze zdadne do użytku metalowe:

Table with 2 columns: metal name and price. Items include copper, brass, aluminum, nickel, and zinc.

za przedmioty gospodarcze nieużyteczne metalowe, ze starych metali i odpadków:

Table with 2 columns: metal name and price. Items include copper, brass, bronze, silver, aluminum, nickel, zinc, and various types of tin.

dla amunicyi:

Table with 2 columns: type of bullet and price. Items include copper, brass, aluminum, zinc, and various types of bullets.

Za dawniejsze odstawy metali będzie, począwszy od połowy kwietnia, wydana dopłata w wysokości różnicy między dawniejszymi i nowymi cenami. Bliższe szczegóły, w jaki sposób fakowe dopłaty uskutecznione zostaną, podam jeszcze do wiadomości.

Łódź, dnia 6 marca 1916 r. Cesarsko - Niemiecki Prezydent Policji, podp. von Oppen.

OBWIESZCZENIE.

Wyrokiem sądu polowego z dnia 6 marca 1916 r., skazano na śmierć poddanych rosyjskich:

- 1) Feliksa Nalberczyka, 2) Stanisława Sobczyńskiego, 3) Wojciecha Adamczewskiego, 4) Władysława Karpińskiego, 5) Henryka Komara, 6) Kazimierza Drewniaka

ponieważ posiadali oni broń palną i używali jej w napadach rabunkowych na mieszkańców kraju.

Wyrok spełniono dziś rano o godzinie 7-ej, przez rozstrzelanie.

Łódź, dnia 9 marca 1916 r. Gubernator wojenny: Barth, generał-porucznik.

OBWIESZCZENIE.

Miejscowa Cesarsko-Niemiecka kasa policyjna, Spacerowa Nr. 14, I przyjmuje zapisy na 4-tą niemiecką pożyczkę państwową.

- Cena pożyczki wynosi: za 4% asygnacye skarbowe po 95 marek, za 5% pożyczkę państwową przy żądaniu sztuk 98,50 mk.,

za 5% pożyczkę państwową przy wniesieniu do księgi długów państwowych po 98.30 marek.

Szczegółowe warunki zapisów na pożyczkę są do przejrzania w kasie policyjnej. Zapisywać się jednak można na każdą sumę dzielącą się przez 1000. Zapisujący się mogą, począwszy od 31 marca r. b., w każdym czasie wpłacać przydzielone im sumy całkowicie.

- Obowiązani oni są zapłacić: 30% od przydzielonej im sumy najpóźniej dnia 18/4 r. b. 20% od przydzielonej im sumy najpóźniej dnia 24/5 r. b. 25% od przydzielonej im sumy najpóźniej dnia 23/6 r. b. 25% od przydzielonej im sumy najpóźniej dnia 20/7 r. b.

Również zapisy do 1000 marek nie potrzebują być do 1-go terminu wpłat wniesione całkowicie.

Łódź, 3-go marca 1916 r. Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji, von Oppen.

OBWIESZCZENIE.

Za zezwoleniem Pana Naczelnika Zarządu przy Warszawskim Generał - Gubernatorstwie, Towarzystwo Ubezpieczenia Wzajemnego siedzibą w Warszawie, swoje czynności na nowo rozpoczęło.

Interesy Towarzystwa będą w dotychczasowy sposób dalej prowadzone.

Jako urzędnicy Towarzystwa następujący panowie zostali przezemnie zatwierdzeni:

- a) w powiecie Łaskim 1) Jeometra Leon Banaszewski, jako taksator, 2) technik Zygmunt Gibaszewski, jako pomocnik taksatora,

3) Władysław Gruszczyński, jako sekretarz

b) w powiecie Brzezińskim

- 1) Inżynier Władysław Dobrzycki, jako taksator, 2) technik Apolinary Tarczyński, jako pomocnik taksatora, 3) Aleksander Szezutowski, jako sekretarz.

Premje asekuracyjne muszą być nadal jak dotąd do kasy policyjnej za pośrednictwem wójta wnoszone.

Łódź, dnia 6 marca 1916 r. Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji, v. Oppen.

ROZPORZĄDZENIE POLICYJNE.

§ 1.

Odmieniając swoje rozporządzenie policyjne o cenach maksymalnych z dnia 1 lutego 1916 r. ustanawiam podaną w § 1, cyfra II tegoż rozporządzenia, maksymalną cenę na kartofle jak następuje:

Najlepsze wybierane kartofle jadalne w całym obwodzie zarządzającym Cesarsko-Niemieckiego Prezydium Policji w mieście Łodzi po 3,25 mar. — 2,16 rb. za centnar niemiecki — 50 kil. — 120 funtów polskich.

§ 2.

§ § 2, 3 i 5 rozporządzenia z dnia 1 lutego 1916 roku znajdują odpowiednio zastosowanie.

§ 3.

Niniejsze rozporządzenie natychmiast wstępuje w życie.

Łódź, dnia 24 lutego 1916 r.

Cesarsko-Niemiecki Prezydent Policji w zast. von Zitzewitz.

Advertisement for a concert by Julius Sachs in Berlin. Title: 'Jedyny wielki koncert Wieczór Beethovena'. Features Professor Eugenjusz D'Albert. Program includes various sonatas and rondo.

Advertisement for 'Restauracja „Louvre“' at Piotrkowska 86. Features a Trio concert and a wine cellar.

Advertisement for 'Cukiernia I. Ganca' at Piotrkowska 60. Features cakes and pastries.

Advertisement for 'Biurowo Dzienników J. Gomulińskiego w Tomaszowie'. Offers newspapers for subscribers.

Advertisement for 'M. Haydenwurzel' stationery store at Łódź, Mikołajewska Nr. 3. Offers various papers and stationery.

Advertisement for lawyer 'Konsulent prawny A. v. Gersdorf' at Prośby, porady prawne.

Advertisement for 'M. BAZEWICZ' maps and atlases. Offers maps of Europe and other regions.

Advertisement for 'KSIEGARNIA i CZYTELNI „Wiedza“ w SOSNOWCU'.

Advertisement for 'Swiezianka Mleczarnia i Kuchnia jarska'. Offers dairy products and jars.

Advertisement for 'STUDENT wyższych semestrów (10) uniwersyt. szwajcar., francuskiego'.

Advertisement for 'Lekarz -Dentysta S. GORDIN, Konstąntynowska 18'.

Advertisement for 'W Koluszkach „Godzina Polski“'.

Advertisement for 'ryby' fish shop. Offers various types of fish.

Advertisement for 'Ogłoszenia drobne' (small notices). Includes notices about lost passports and a missing child.

Advertisement for 'Maszyny do szycia, meble' (sewing machines and furniture).

Advertisement for 'Tanio sprzedam maszynę do pisania Hammond'.

Advertisement for 'Zaginął paszport niemiecki' (lost German passport).

Advertisement for 'Papier gazetowy' (newspaper paper).

Advertisement for 'W przejściu przez ul. Piotrkowską do Przejazdu zgubiłam 16 marek'.

Advertisement for 'Zgubę proszę o ad. administracyi dzien. „Godzina Polski“'.

Advertisement for 'Solidna, lat średnich osoba poszukuje zarządu domem'.

Advertisement for 'Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi, na imię Minny Abt'.